

posudek bakalářské práce:

Magdaléna Havránková, Český Těšín versus polský Cieszyan 1920-1938. Urbanismus a architektura, IMS FSV UK 2010, 65 str.

Bakalářská práce M. Havránkové je věnována zajímavému fenomenu dějin měst a urbanistiky: městu, rozdělenému politickou hranicí ve dva nezávislé urbánní organismy. Starobylé slezské město Těšín bylo v důsledku politického vývoje po I. sv. válce rozděleno mezi Polsko a ČSR. Vzhledem k přirozené hranici, dané tokem řeky Olzy, byl československý díl nesrovnatelně menší: v podstatě šlo o skupinu funkčně nevýznamných a nevybavených jihovýchodních předměstí dosavadního města. Politický akt rozdělení inicioval vznik nového městského organismu a ten se pak v podstatě stal hlavním tématem autorčiny práce.

Havránková rozdělila svoji studii na úvod, tři kapitoly a závěr, po kterém následuje seznam použitých pramenů a literatury a předpokládám i další náležitosti (neměl jsem k dispozici tištěnou variantu práce). Úvod je zasvěcen definování klíčových otázek a problémů tématu, otázkám metodologie a vyrovnání se s nejdůležitější literaturou (vysoce hodnotím, že autorka soustavně pracovala i s polskou literaturou!). Prvá kapitola se věnuje jednak teoretickému a historickému vymezení města a urbanistiky pro přelom 19. a 20. století a prvou polovinu 20. století, jednak sleduje historický vývoj Těšínska, jakož i problém jeho rozdělení. Druhá - snad poněkud krátká, byť i obsahově vyhovující - kapitola je zasvěcena historii města Těšína a opět jeho rozdělení. (Práci jsem četl po částech, když to rekapituluji v celku, asi by bylo lepší oddělit urbanistiku od Těšínska a toto spojit s Těšínem.) Třetí kapitola je jádrem práce. Autorka v ní srovnává urbanistický a architektonický vývoj obou částí rozděleného města. Využila při tom vlastní originální archivní rešerše především v oblasti plánů a urbanistiky, ale i s ohledem na druhy zástavby a jednotlivé markantní budovy. Je přirozené, že těžiště výkladu je tu položeno na českou část města, která se v meziválečném období z takřka ničeho vyvinula v úspěšné moderní město a regionální centrum.

Závěr práce přehledně a racionálně shrnuje autorčina zjištění ve vazbě na otázky, které si položila v úvodu práce. Je přirozené, že mladá a radikální autorka je k vývoji zkoumaného města kritičtější, než by byl zkušenější badatel, obeznámený s obvyklými důsledky tlaku každodenních potřeb obce a (přes státní dotace!) omezených finančních možností městské samosprávy na vývoj městského organismu. Jistý tradicionalismus architektury soukromých i veřejných budov ani resignaci na uskutečnění urbanistického konceptu podle plánu Emila Lea bych Těšínským tak nevytýkal. Dokázali velmi mnohé a fakt, že např. realizovali městské gymnasium podle Frágnerova funkcionalistického plánu (kvalitní byla ale i bankovní budova - bohužel není uveden autor), bych v tak malém a novém městě považoval za velmi významný. Je ovšem také vždy nutno přihlížet k tomu, kdo stavbu financoval, kdo spolurozhodoval o zakázce atd.

Práce, unikátní vynikající rešeršní prací a cenná komparativním pohledem, uplatněným na relevantní téma dějin vývoje, urbanistiky a architektury města, splňuje všechny nároky, kladené na bakalářskou práci a měla by být obhajována jako **výborná**.

V případě úspěšné obhajoby doporučuji, aby autorka na tomto základě připravila článek pro příští svazek Teritoriálií Juvenilíí.

Prof. dr. Jiří Pešek

Praha 11. 6. 2010